

Distriktssenteret
Skolegata 22
7713 STEINKJER

Deres ref

Vår ref
23/49-15

Dato
19. desember 2023

Tildelingsbrev 2024 - Distriktssenteret

1. Innledning

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) viser til Stortingets behandling av Prop. 1 S (2023–2024) for Kommunal- og distriktsdepartementet, jf. Innst. 16 S (2023–2024) vedtatt 15. desember 2023.

Departementet gir i tildelingsbrevet Distriktssenteret fullmakt til å disponere utgifts- og inntektsbevilgningene for 2024, jf. reglement for økonomistyring i staten § 7. I brevet fastsetter også departementet krav til Distriktssenteret og delegerer fullmakter.

Sammen med tildelingsbrevet legger hovedinstruksen rammene for Distriktssenteret sin virksomhet i 2024.

Vi ber Distriktssenteret ta opp eventuelle uklarheter så snart som mulig.

2. Overordnede prioriteringer og utfordringer

I den nye distriktsmeldingen (Meld. St. 27 2022-2023) peker regjeringen på at målene for distrikts- og regionalpolitikken er at folk skal kunne leve et godt liv i hele Norge, at alle lokalsamfunn skal ha rom for utvikling og verdiskaping, og at folketallet skal øke i distriktskommuner. Videre peker regjeringen på at den vil arbeide for at folk har tilgang på arbeid, bolig og gode tjenester nær der de bor. Regjeringen vil legge til rette for trygge, bærekraftige og levende lokalsamfunn i hele landet gjennom desentraliserte løsninger. Mange distriktskommuner mangler erfaring med og kapasitet til å initiere og gjennomføre utviklings- og innovasjonsarbeid i steds-, nærings- og tjenesteutvikling.

Distriktssenteret har, som et nasjonalt kompetansesenter for lokal samfunnsutvikling, en viktig rolle for å bidra til at distriktskommuner skal bli gode samfunnsutviklere, og å styrke utviklingskapasiteten og utviklingsinnsatsen deres.

Målene for programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk er:

1. Næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarkeder i regioner og distrikt
2. Regional utvikling over landegrensene og i nordområdene
3. Styrket utviklingskapasitet og velfungerende tjenestetilbud i distriktene.

Distriktssenteret skal i hovedsak bidra til å realisere programkategoriens mål 3.

Distriktssenteret skal også i 2024 jobbe med hele bredden i oppgaveporteføljen som framgår av hovedinstruksen, samt dette tildelingsbrevet. Innenfor oppgaveporteføljen bør følgende temaer prioriteres i 2024:

- Prioritere arbeidsmåter og innsats som gjør at mange kommuner i områder med særlige distriktsutfordringer drar nytte av arbeidet.
- Utvikle kunnskap og arbeidsformer som bidrar til at distriktskommuner tar i bruk gode løsninger for lokal samfunns- og tjenesteutvikling.
- Bidra til å styrke kapasitet og kompetanse i distriktskommuner på innovasjon, fornying og omstilling.
- Gi faglige innspill til nasjonal politikkutvikling.
- Bidra til boligutvikling i distriktskommuner, i samarbeid med Husbanken.
- Forvalte og utvikle Merkur-programmet, for å sikre et best mulig tjenestetilbud i bygdene hvor butikkene ligger.

Disse overordnede prioriteringene er konkretisert under punkt 3. Mål for 2024.

3. Mål for 2024

3.1 Styrket kapasitet for samfunnsutvikling i distriktskommuner

Utfordringer som følge av spredd bosetting, økning i antallet eldre og reduksjon i folketallet stiller store krav til arbeid med utvikling av lokalsamfunnet og tjenester. Dette krever at kommunene har tilstrekkelig kompetanse- og utviklingskapasitet for å legge til rette for en positiv samfunnsutvikling og for innovasjon og fornyelse i kommunens tjenester.

Distriktssenteret skal gjennom kunnskap og veiledning bidra til å øke distriktskommunenes ferdigheter og kompetanse til å drive lokal samfunnsutvikling. Dette kan bl.a. skje gjennom at målgruppene tar i bruk Distriktssenterets guider, arbeidsmetoder og verktøy.

Distriktssenteret skal fremme samarbeid med regionale aktører. Fylkeskommunene, statsforvalterembetene og Distriktssenteret er alle sentrale aktører som har ulike roller og oppgaver overfor kommunene. Det er viktig at Distriktssenteret spiller på lag med fylkeskommunene og statsforvalter for å støtte opp under distriktskommunenes samfunnsutviklerrolle.

I 2024 er kap. 553, post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer justert. Den omfatter nå blant annet bistand og veiledning til distriktskommuner med særlige utfordringer med strategisk utviklingsarbeid. Fylkeskommunen, som har hovedansvaret, skal invitere bl.a. Distriktssenteret i vurdering av innsats i dette arbeidet der det er formålstjenlig. Veiledning og bistand kan blant annet bli knyttet til plan- og strategiprosesser i kommunene.

Styringsparametre

1. Andel og type brukere som har benyttet seg av tilbudet fra Distriktssenteret – Analyse og vurdering
2. Andel som opplever at de får styrket innovasjons- og utviklingskultur etter Distriktssenterets tilbud – Analyse og vurdering
3. Omfang og type av samarbeid og samhandling med regionale aktører – Analyse og vurdering

Målemetode: brukerundersøkelser og analyser

Listen nedenfor viser konkrete oppdrag til Distriktssenteret for 2024. Gjennom styringsdialogen vil KDD kunne konkretisere ytterligere oppdrag om faglige innspill til nasjonal politikikutvikling innenfor Distriktssenterets ansvarsområde. I tillegg til oppdragene under ber departementet Distriktssenteret om å vurdere deltakelse i Forum for stedsutvikling ut fra faglig relevans.

Oppdrag i 2024:

Styrke arbeidet med nyskaping og innovasjon i distriktskommuner

Distriktssenteret skal bidra til å styrke distriktskommunenes forutsetninger for og kapasitet til å delta i og drive nyskaping og innovasjon i steds-, nærings- og tjenesteutvikling. Det innebærer blant annet å følge opp arbeidet med innovasjonskapasitet, som er gjennomført i samarbeid med KDD, Doga og flere. Distriktssenteret skal blant annet bidra til å samle og spre erfaringer, eksempler og modeller på innovasjon som er tilpasset distriktenes utfordringer og behov.

Bygdeveksttaler

Distriktssenteret skal bistå departementet og gi råd for utviklingen og gjennomføring av bygdeveksttaler. Dette innebærer blant annet deltakelse i en ressursgruppe der fylkeskommuner og statsforvaltere er inviterte til å delta. Distriktssenteret kan bistå departementet, statsforvalterne og fylkeskommunene i arbeidet der det er relevant, for eksempel med prosessstøtte, dialog med pilotene og erfaringsdeling på tvers av fylker.

Boliger og bomiljø

Distriktssenteret skal bidra til å spre kunnskap om sammenhenger mellom samfunnsutvikling, boligplanlegging og boligutvikling i distriktskommuner, både ved samarbeid med Husbanken om tilskudd til boligtiltak i distriktene og ved veiledningsarbeid

overfor distriktskommuner. Dette arbeidet bør også være utgangspunkt for Distriktscenterets vurdering av bidrag til oppfølging av «Bo trygt hjemme-reformen».

3.2 Tilgang til grunnleggende private tjenester i distriktene

Distriktscenteret skal forvalte og utvikle Merkur-programmet, og være sekretariat for styret for programmet. I dette ligger det å utvikle nye strategier og tiltak samt videreutvikle dagens virkemidler for å ruste butikkene for fremtiden. Formålet med Merkur-programmet er å sikre innbyggerne i distriktene tilgang til en nærliggende dagligvarebutikk av god kvalitet, og med tilleggstjenester som øker omsetningen, sikrer videre drift og gir innbyggerne i lokalsamfunnet bedre tjenester. Distriktscenteret skal bidra til at Merkur-butikkene deltar i nyskaping og utprøving rundt offentlige tjenester. Gjennom Distriktscenterets kompetansetilbud i Merkur-programmet skal butikkene få et bedre driftsgrunnlag, modernisering og økt lønnsomhet.

Styringsparametre:

4. Omsetningsutvikling – Analyse og vurdering
5. Overlevelsesrate – Analyse og vurdering

Oppdrag i 2024:

Samspill knyttet til tjenesteutvikling

Distriktscenteret skal bidra til å fremme samspill mellom Merkur-butikker, kommuner og andre aktører om utvikling av framtidsetta og velfungerende tjenestetilbud og løsninger på samfunnsutfordringer i distriktene.

4. Andre forutsetninger og krav

4.1 Fellesføringer 2024

Regjeringen har tre fellesføringer for 2024. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet vil tidlig i 2024 sende ut et rundskriv med utdypende forklaring på hvordan virksomhetene skal forstå fellesføringene og hvordan de skal framstille resultatene i årsrapportene.

4.1.1 Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Det er et mål med systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk.

Distriktscenteret skal følge opp dette målet. I dette arbeidet skal det tas hensyn til ivaretagelse av virksomhetens kjerneoppgaver og kostnadseffektivitet. Distriktscenteret skal også vurdere hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten.

Distriktssenteret skal gjøre systematiske vurderinger av egen energibruk og ta i bruk lønnsomme energieffektive løsninger, samt øke energifleksibiliteten der dette er relevant.

4.1.2 Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse

Regjeringen har høye ambisjoner når det gjelder mangfold. Statlige virksomheter skal ha en positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring.

Arbeidsgiverne skal i samarbeid med de tillitsvalgte selv definere et hensiktsmessig ambisjonsnivå ut fra virksomhetens egenart og størrelse

Distriktssenteret skal i årsrapporten oppgi antallet ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring i 2024 og omtale utviklingen sett opp mot virksomhetens gjennomsnitt for 2020 og 2021.

4.1.3 Redusere konsulentbruken

Det er et mål at staten samlet sett skal redusere konsulentbruken ved å utvikle egenkompetanse.

Distriktssenteret skal arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes.

Distriktssenteret skal i årsrapporten for 2024 rapportere om konsulentbruken og oppfølgingen av fellesføringen, herunder om totalbeløp for kjøp av konsulent tjenester, hvilke tiltak som er iverksatt og konkrete resultater. Dersom det er fagområder og/eller kompetanseområder i virksomheten der konsulenter benyttes i særlig grad, skal bakgrunnen for dette omtales nærmere.

Distriktssenteret skal som en del av rapporteringen også gi en overordnet omtale av eventuelle kjøp av konsulent tjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) i 2024 og opplyse om totalbeløp for kjøp av slike tjenester. Dersom utgifter til kjøp av konsulent tjenester er vesentlige, bør virksomheten i note til årsregnskapet spesifisere dette nærmere. Dersom virksomheten har større kjøp av konsulent tjenester fra andre statlige leverandører bør dette fremgå særskilt.

5. Budsjetttildelinger

5.1 Budsjetttrammer 2024

I tråd med Stortingets vedtak tildeles Distriktssenteret følgende utgifter i 2024:

Utgifter

Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling

		[i 1000 kr]
Post	Betegnelse	Budsjett 2024
01	Driftsutgifter	35 599
73	Merkur, kan overføres	69 531
	Sum kap. 0554	105 130

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke alle driftsoppgaver, herunder forvaltning av Merkur-programmet.

Post 73 Merkur

Bevilgningen skal dekke tilskuddene innenfor Merkur-programmet.

Tilskuddsmidler det ikke er gitt tilsagn på, og midler hvor tilsagnet har falt bort, vil ikke bli overført mer enn maksimalt to år, dvs. budsjettåret pluss to år, jf. stikkordet «kan overføres». Midler som blir tilbakebetalt fra tilskuddsmottaker til Distriktssenteret, skal inntektsføres på kap. 5309, post 29 Ymse, når perioden disse midlene kan overføres, har gått ut. Disse midlene kan ikke brukes på nytt i ordningene.

6. Fullmakter

Departementet delegerer budsjettmessige fullmakter til Distriktssenteret for budsjettåret 2024 som omtalt nedenfor.

I tillegg gjelder de administrative fullmaktene Distriktssenteret har fått delegert i den oppdaterte hovedinstruksen av 1. juli 2023.

6.1 Merinntektsfullmakt

Fullmakt til å overskride driftsbevilgning under kap. 554, post 01 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3554, post 01 Diverse inntekter, jf. romertallsvedtak II Merinntektsfullmakter i Prop. 1 S (2023–2024) for Kommunal- og distriktsdepartementet, jf. Innst. 16 S (2023–2024) vedtatt 15.12.2023.

6.2 Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret

Fullmakten gis på de vilkår som fremgår av R-110 pkt. 2.3.

6.3 Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr

Fullmakten gis for kap. 554, post 01 på de vilkår som fremgår av R-110 pkt. 2.2.

6.4 Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Fullmakten gis for overskridelser på kap. 554 og post 01 til investeringsformål mot innsparing i løpet av de tre følgende budsjettår på de vilkår som fremgår av R-110 pkt. 2.6.

7. Rapportering og resultatoppfølging

Tidspunkter for etatsstyringsmøter og rapporteringer i 2024 framgår av styringskalenderen i vedlegg 1.

7.1 Styringsdialog og rapportering gjennom året

I virksomhets- og økonomiinstruks pkt. 3.2.4 er det stilt krav til oversendelse av halvårsrapport. Rapportene skal inneholde status for det faglige arbeidet, og for den økonomiske situasjonen i virksomheten. Vi ber Distriktssenteret om å sende rapportene til departementet i forkant av begge styringsmøtene.

Halvårsrapportene skal inneholde disse punktene:

- Aktivitetsrapportering og en vurdering av hvordan aktivitetene bidrar til å oppnå de målene som er satt for de ulike arbeidsområdene.
- Budsjett- og regnskapsstatus, (status per 31. april / 31. august) med prognose ut året.
- En oversikt over utredninger som Distriktssenteret har ansvaret for, og der eventuelle saker av politisk interesse er markert.
- Dersom Distriktssenteret planlegger vesentlige endringer i virksomheten, eller tar i bruk nye IKT-system, skal dette framgå.

7.2 Årsrapport og årsregnskap

Distriktssenteret skal sende årsrapporten for 2024 til departementet innen 15. mars 2025, med kopi til Riksrevisjonen. Årsrapporten skal tilfredsstille kravene i hovedinstruksen for Distriktssenteret. Rapporten skal inneholde rapportering om måloppnåelse- og styringsparametere og oppdrag omtalt i dette tildelingsbrevet, jf. pkt. 3 Mål for 2024 og pkt. 4 Andre forutsetninger og krav.

Distriktssenteret skal sende en korrekt, dekkende og komplett årsrapport til departementet. Årsrapporten skal ikke endres etter at den er sendt til departementet, med mindre det er særskilte forhold som gjør det nødvendig.

8. Budsjettmessige forutsetninger

Distriktssenteret har ansvar for å planlegge virksomheten i 2024 slik at dere kan nå målene innenfor bevilgningene som stilles til disposisjon i dette brevet, jf. Reglement for økonomistyring i staten § 9 og Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 2.2.

Distriktssenteret kan ikke overskride utgiftsbevilgningene eller bruke dem til andre formål enn forutsatt av Stortinget, jf. bevilgningsreglementets § 5. Unntaket er hvis det er gitt en slik fullmakt i pkt. 6 i dette brevet.

Distriktssenteret har ansvaret for å iverksette tiltak slik at det ikke oppstår behov for å øke bevilgningen. Departementet forutsetter at Distriktssenteret rapporterer umiddelbart om vesentlige endringer i budsjettforutsetningene.

Med hilsen

Kristin Marie Felde (e.f.)
ekspedisjonssjef

Knut Ove Nordås
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg:
Styringskalender for Distriktssenteret for 2024

Kopi til:

[Riksrevisjonen](#)

[Postboks 6835 St. Olavs plass](#)

[0130](#)

[OSLO](#)

Styringskalender for Distriktssenteret for 2024

<i>Måned</i>	<i>Rapportering/møte</i>	<i>Tidspunkt</i>
<i>Januar</i>	Rapportering til statsregnskapet	15.1.24
<i>Februar</i>	Innspill til RNB 2023	23.2.24
	Årsrapport for 2023	15.3.24
<i>April</i>	Rapportering til styremøtet	5.4.24
	Framlegging av risikoanalyse	5.4.24
	Styremøte	17.4.24
<i>Mai</i>	Innspill til rammefordeling 2024	8.5.24
	Budsjett- og regnskapsstatus per 30.4 med prognose ut året	20.5.24
	Innspill til Prop. 1 S (2024-2025)	23.5.24
<i>September</i>	Budsjett- og regnskapsstatus per. 31.8 med prognose ut året	18.9.24
	Innspill til nysalderingen 2023	23.9.24
<i>Oktober</i>	Rapportering til styremøtet	11.10.24
	Styremøte	23.10.24
<i>November</i>	Innspill til nye satsinger 2026	20.11.24
	Innspill til innsparingstiltak 2026	20.11.24
<i>Desember</i>	Innspill til konsekvensjustering (for 2026)	2.12.24